

**Autor: Lukáš Vecel, študent gymnázia, stážista v SNSLP,
víťaz 25. ročníka Olympiády ľudských práv**

Ľudské práva menia životy

*Budme vďační, že žijeme v spoločnosti, kde je možné ľudské práva presadzovať.
Pomáhajme tým, ktorým je z nich ukracované*

Ľudské práva sú neoddeliteľnou súčasťou našich životov a aj napriek tomu, že ich ako jednotlivci uplatňujeme denne, stále im nerozumíme tak, ako by demokratická spoločnosť 21. storočia mala.

Od pádu totalitného režimu sme sa ako spoločnosť posunuli do bodu, kedy si síce uvedomujeme, že každý z nás má svoje základné práva, ktoré nikomu nesmú byť odňaté, stále sme sa však neodhodlali naplňať ich do takej miery, v ktorej rešpektujeme aj práva druhých. Neopomenuteľným príkladom je aj diskriminácia LGBTI+ párov, ktoré ani v súčasnosti nemajú žiadnu formu legislatívy, ktorá by im poskytovala ochranu. Aj napriek tomu, že by toto opatrenie neovplyvnilo nikoho iného ako jednotlivcov v týchto vzťahoch, sme sa ako spoločnosť nedokázali povzniesť nad vlastné osobné presvedčenia a postoje, čo je ukážkou toho, ako ani dnes ešte nerozumíme ľudským právam.

Príkladov, kedy nie sme schopní rešpektovať ľudské práva druhých a namiesto toho hľadáme len na svoje osobné záujmy, presvedčenia a benefity je samozrejme viac, ale položme si otázku, ako nám ľudské práva už do súčasnej chvíle zmenili realitu? Sloboda prejavu, presvedčenia, myslenia, náboženstva, možnosť slobodne sa zhromažďovať a združovať, možnosť podieľať sa na vláde svojej krajiny – je zhrnutie len niekoľkých práv, ktoré v totalite nemali miesto a dnes sú neoddeliteľnou súčasťou našich životov.

Ak sme však užívateľmi týchto práv, je otázkou, prečo nedokážeme ľudské práva rešpektovať a uplatňovať v ich úplnej podobe? Pohľad na nálady v spoločnosti je len veľmi stručná odpoveď. Žijeme v spoločnosti, ktorá je silno polarizovaná, označujeme sa za konzervatívcov, liberálov, slniečkarov, konzervy, pomenovaní je veľa. Bojujeme proti samým sebe a táto realita len podčiarkuje to, ako stále nechápeme, že ľudské práva sú záujmom každej

Autor: Lukáš Vecel, študent gymnázia, stážista v SNSLP,

vítaz 25. ročníka Olympiády ľudských práv

jednej skupiny, tým pádom všetkých nás, pretože prinášajú mier, spravodlivosť a dôstojnosť pre každého jedného človeka.

Popri tom všetkom zlom, čomu naša spoločnosť v súčasnosti čelí, je však nepochopenie, neznalosť, či ohýbanie významu ľudských práv niečím, čo ovplyvňuje skutočne všetkých. Sú to práve ľudské práva, ktoré dávajú jednotlivcom rovnakú štartovaciu čiaru, rovnaké možnosti a rovnaké podmienky. Tieto základné slobody sa snažia dať každému človeku to, čo mohli mať v minulosti (a najmä v totalite) len vyvolení. Toto je dôvod, pre ktorý je potrebné hovoriť o ľudských právach, šíriť ich odkaz, pomáhať tým, ktorým je na týchto právach ubierané a vzdelávať seba aj iných o týchto slobodách pretože to je v záujme nás všetkých.

A vzdelanie je hlavnou cestou, ako sa môžeme spoločne posunúť ďalej. Som preto rád, že som mal možnosť zúčastniť sa súťaže, ktorá toto vzdelanie prináša na stredné školy a vyzdvihuje význam ľudských práv pre fungujúcu spoločnosť. Olympiáda ľudských práv bola pre mňa skutočne výnimočná skúsenosť, nakoľko aj ja som o téme ľudských práv vedel len zlomok z toho, čo som sa prípravou na túto súťaž naučil. Je to príležitosť, ktorá dokáže človeku hlbšie ukázať, čo jednotlivé ľudské práva garantujú, kde máme ako spoločnosť stále rezervy pri ich chápaní a napomáha tiež k tomu, aby sme vedome uplatňovali práva, ktoré máme. Popri samotnej súťaži som však rád, že som mal možnosť na tejto Olympiáde stretnúť veľmi milých a inšpiratívnych ľudí, s ktorými sme sa spoločne podelili o naše skúsenosti a záujmy.

Vzdelanie a chápanie ľudských práv znamená aj poznanie inštitúcií, ktoré ľudské práva ochraňujú. Vďaka Olympiáde ľudských práv som mal možnosť takúto významnú inštitúciu spoznať a je ňou Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, na ktorom som mal ako víherca Olympiády možnosť stážovať. Túto stáž považujem za veľmi kľúčovú, pretože práve vďaka milým a ochotným ľuďom, ktorí na Stredisku pracujú som sa dozvedel o ľudských právach a ich uplatňovaní v praxi. Počas stáže som mal možnosť prejsť viacerými oddeleniami Strediska a na každom z nich som sa naučil niečo nové z ľudskoprávnej oblasti. Je to práve Stredisko, vďaka ktorému som videl, že ľudské práva sú základným kameňom spravodlivosti, pokoja a slobody. Mal som možnosť vyskúšať niektoré práce, ktorým sa na Stredisku venujú a považujem to za vynikajúcu skúsenosť, ktorá sa výrazne odlišuje od bežného

**Autor: Lukáš Vecel, študent gymnázia, stážista v SNSLP,
víťaz 25. ročníka Olympiády ľudských práv**

učenia z kníh. Aj napriek tomu, že nič nie je dokonalé a naša spoločnosť nikdy nebude, som rád, že som mal možnosť spoznať ľudí, ktorí sú ochotní tento stav zlepšovať a ľudské práva chrániť.

Poznať svoje práva, rozumieť im a chápať, čo predstavujú, považujem za najlepšiu vec, ktorú mi Olympiáda a stáž na Stredisku priniesli, aj keď v oblasti ľudských práv mám aj naďalej určite nedostatky a rozhodne nie som žiadny odborník. Presne na základe tohto všetkým vrelo odporúčam, aby sa zaujímali o ľudskoprávne témy, aby chceli vedieť o tom, čo im ľudské práva dávajú a aby sme sa vďaka tomuto spoločne posunuli dopredu ako vyspelá spoločnosť. Vzdelanie je najlepšia prevencia a pri ľudských právach to platí ešte viac, pretože bez vzdelania a znalosti ľudských, resp. našich práv sme len na krok od toho, aby sme tieto práva stratili. Budme vďační, že žijeme v spoločnosti, kde je možné tieto práva presadzovať a pomáhajme tým, ktorým je z týchto práv ukracované. Ľudské práva nám životy zmenili a zmenili ich k lepšiemu. Nechajme ich zlepšovať naše životy aj naďalej, aby sme žili slobodní a rovní, v dôstojnostiach aj právach.

